

Verdal 25.3.2004

Verdal Kommune
Rådhuset,
7650 Verdal

Anke på vedtak i sak nr: 0014/04 Reguleringsplan for Ørin

Vi viser til vedtak i kommunestyret i Verdal kommune den 16.2.2004 i sak nr: 0014/04 Reguleringsplan for Ørin der den fremlagte reguleringsplanen ble vedtatt. Norsk Ornitologisk Forening avd. Nord-Trøndelag (NOF-NT), Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag (NNV-NT) og Verdal Naturforum (VNF) vil med dette anke vedtaket inn for Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Miljøverndepartementet (MD). Vi anker vedtaket fordi en utvidelse av industriområdet nordover (Ørin Nord) vil få store negative virkninger på de nasjonale og internasjonale verneverdiene som er dokumentert i utløpet av Verdalselva.

De siste 50 åra har en rekke viktige våtmarksområder langs den fuglerike Trondheimsfjorden blitt ødelagt. Områder som er viktig for det biologiske mangfoldet, ikke bare ved fjorden, men også for hele midtre og nordlige delene av Skandinavia. Hardest har det gått ut over elvedeltaene til de største elvene. Nå er det bare Gaula i Sør-Trøndelag, og Verdalselva som har noenlunde intakte elvedeltaer. En utbygging av Ørin Nord vil videreføre den bit for bit utbyggingen som vi håpet ville ende med erkjennelsen av miljøtabben i forbindelse med byggingen av moloen ut til Tautra.

Verdal Kommunes vedtak under kommunestyremøte mandag 16.2.2004 følger ikke opp de føringer som ble lagt av MD i brev til kommunen i april 2002. Verdal kommune har gjort lite eller ingenting for å følge opp MDs brev der de pålegger kommunen om å utrede alternative industriområder blant annet sør og vest i forhold til arealet som i dag er avgrenset av moloen. Det arealet som kommunen har lagt inn i reguleringsplanen vest for eksisterende molo har ved nærmere undersøkelser i forbindelse med konsekvensutredningen (KU) vist seg å ha store forekomster av blåskjell (se vedlegg). Dette er den viktigste næringskilde for dykkender, blant annet svartand, på Ørin. Dette er informasjon som har kommet frem i ettertid av MDs brev til kommunen. Vi tror ikke det var MDs intensjon at areal som, gjennom KU, viste seg å ha store blåskjellforekomster, og av den grunn er viktige beiteområder for svartand og andre dykkender, skulle tas inn i reguleringsplanen. **En ny analyse av antall svartender som hver vår oppholder seg på Ørin, viser at opp mot 40 % av den Midt-Skandinaviske bestanden av hekkende svartender bruker Ørin som rasteplass i forbindelse med vårtrekket (se vedlegg).** Dette er et av mange forhold som viser med stor tydelighet hvilke internasjonale og nasjonale verneverdier som befinner seg på Ørin. Det er og en av grunnene til at Ørin er oppført som "Important Bird Area" (IBA) av BirdLife International. For mer informasjon om hva IBA-områder er, og hvilke kriterier som ligger til grunn for utvelgelsen av IBA-områder, se:

http://www.birdlife.net/action/campaigns/iba_campaign/whats_an_iba.html

NOF-NT har i samarbeid med VNF og Norske Lakseelver tidligere lagt frem et forslag som viser at det finnes et godt alternativ til Ørin Nord for fremtidig industriutbygging i Verdal. Dette forslaget innebærer en utvidelse av dagens industriområde mot sør inn i Fættaskogen, også omtalt som Ørin Sør. Vi mener faktisk at bruk av Fættaskogen har en rekke praktiske og økonomiske fordeler framfor å fylle ut Ørin Nord til industri. Vi tenker da særskilt på at utbyggingen kan gjennomføres trinnvis etter behov, og ikke som på Ørin Nord der hele området må mudres opp i en operasjon. Kommunen har omregulert en liten del av Fættaskogen til industriformål, men vi krever at kommunen endrer planen med å erstatte en større del av Ørin Nord med areal i Fættaskogen. Det er ingen problemer med å erstatte de 120 dekar som ligger vest for eksisterende molo med 120 dekar i Fættaskogen (se vedlegg).

I MDs brev til kommunen fra april 2002 skriver MD videre at Verdal kommune: *"må beskrives hvilken betydning disse alternative industriarealene har mht. lokale og regionale verdier for naturvern og friluftsliv sett i forhold til de nasjonale og internasjonale naturverdiene i Ørin Nord."*

Kommunen har kun kommet med en subjektiv vurdering der de påstår at disse områdene har en større verneverdi med hensyn til klimatiske forhold enn de nasjonale og internasjonale verneverdiene som er dokumentert ved Ørin Nord. En objektiv dokumentasjon av disse vurderingene er ikke fremlagt av kommunen og vi har sterk tvil om riktigheten av disse vurderingene. Det virker derfor på oss som om kommunen ikke har tatt inn over seg det ansvaret som faktisk tilligger dem at Ørin har dokumenterte verneverdier sett i internasjonal og nasjonal målestokk. Vi vil videre påpeke Direktoratet for Naturforvaltning sin konklusjon i brev til NOF-NT av 19.6.2001 der de skriver at følgende utbygging av gruntvannsområdene ved Ørin: *"kan få store negative følger for de naturverdier man her prøver i ivareta."*

Vi mener at på bakgrunn av all den nye dokumenterte informasjonen som har kommet om Ørinområdet siden den opprinnelige reguleringsplanen ble vedtatt i 1987, sammen med den fokus statlige myndigheter har satt på elvedeltaer og våtmarker generelt, er den vedtatte reguleringsplanen et av de alvorligste naturødeleggende tiltak i Norge på svært lang tid, og et alvorlig tilbakeslag for bevaringen av viktige naturverdier i Norge. Norge har ratifisert flere internasjonale konvensjoner som forplikter norske myndigheter til å ivareta naturtyper som både nasjonalt og internasjonalt er viktige for det biologiske mangfold, noe som også inkluderer våtmarksområder som Ørin. Store elvedeltaer av denne typen er en av de mest truede naturtypene vi har, ikke bare i Norge, men i hele den vestlige verden. Vi mener at Ørin området kommer inn under flere av disse konvensjonene, noe som Verdal kommune ikke har tatt høyde for i reguleringsplanen. Dette er konvensjoner som Bern-, Bonn-, Rio-, Ramsar- og nå sist Landskapskonvensjonen. Se følgende Web-sider for mer informasjon om de forskjellige konvensjonene:

- Bernkonvensjonen: <http://www.miljostatus.no/templates/PageWithRightListing.aspx?id=2769>
- Bonnkonvensjonen: <http://www.miljostatus.no/templates/PageWithRightListing.aspx?id=2772>
- Riokonvensjonen: <http://www.miljostatus.no/templates/PageWithRightListing.aspx?id=2842>
- Ramsarkonvensjonen: <http://www.miljostatus.no/templates/PageWithRightListing.aspx?id=2843>
- Landskapskonvensjonen: <http://www.norden.org/pub/miljo/miljo/sk/TN2003550.pdf>

Ørin naturreservat har allerede fått Ramsar-status og Kausmofjæra fuglefredningsområde vil få det i løpet av kort tid. Den nylig ratifiserte Landskapskonvensjonen har som intensjon å fremme ivaretagelse og utvikling av landskapet gjennom helhetlig tenkning angående vern, forvaltning og planlegging. Dette skal oppnås gjennom en økning av folks og forvaltningens bevissthet, omsorg og ansvarfølelse for sine egne omgivelser. Med andre ord at all planlegging, det være seg reguleringsplaner, verneplaner e.l. skal bruke landskapskonvensjonen som et redskap i utformingen av planene, noe vi krever at blir gjort i denne saken også. Dette for å unngå den bit for bit utbyggingen vi har sett frem til i dag.

Den reguleringsplan som er vedtatt, skiller seg ikke nevneverdig fra kompromissforslag Verdals kommune la frem høsten 2001. KU, som ble fremlagt høsten 2003, ga ny informasjon om blant annet viktige blåskjellbanker vest for eksisterende molo. Men kartleggingen av blåskjellforekomstene er ufullstendig og tilfeldig og en svakhet med KU. Dette er næringsgrunnlagt for de tallrike dykkendene på Ørin. Vi savner også en grundig kartlegging av strømforholdene i sjøen utenfor Ørin. Vi regner med at strømminger i sjøen, som skapes når Verdalselva møter Trondheimsfjorden, er viktig for den rike skjelloppveksten. Hva som skjer med disse strømmingene ved en ny oppfylling på 120 dekar vest for moloen er ikke utredet. KU nevner at det kan påregnes ny oppvekst av blåskjell vest for moloen og i området der moloen trekkes tilbake fra elveløpet. Dette er påstander som er mangelfullt dokumentert og grenser til rene spekulasjoner. Mesteparten av disse områdene vil ikke være i prefererte dybder for blåskjell. Vest for moloen blir det for dypt. Kun et meget smalt belte av blåskjell nær ny molo kan i beste fall forventes. Nord for moloen blir det for grunt. Dette er viktige momenter som vi har nevnt i høringsuttalelsen til reguleringsplanen, men som kommunen ikke har tatt med i sitt saksframlegg.

Det virker på oss at det ikke er tatt hensyn til de føringene MDs brev ga kommunen, samt de naturfaglige registreringene som er kommet frem i KU under utformingen av reguleringsplanen. Med bakgrunn i dette vil vi be Fylkesmannen vurdere om Verdals kommune har fulgt opp de sterke føringene som MD la i sitt brev av april 2002, spesielt opp mot to punkter, samt på et selvstendig grunnlag vurdere å videresende klagen til MD, eventuelt selv gå inn å endre deler av reguleringsplanen:

- **Utrede alternative industriområder blant annet sør og vest i forhold til arealet som i dag er avgrenset av moloen, og om denne utredningen har tatt hensyn til KU.**
- **Beskrive hvilken betydning de alternative industriarealene har mht. lokale og regionale verdier for naturvern og friluftsliv sett i forhold til de nasjonale og internasjonale naturverdiene ved Ørin Nord. Vi ønsker også en vurdering av om reguleringsplanen ivaretar de forpliktelsene som Norge har tatt på seg ved å ratifisere de ovenfornevnte konvensjonene.**
- **Hvis Fylkesmannen vurderer det dit hen at de to første punktene ikke er oppfylt av Verdals kommune og at vedtaket strider mot internasjonale og nasjonale konvensjoner og verneinteresser, krever vi at Fylkesmannen ber MD ta i bruk Plan- og bygningslovens § 27-2, siste avsnitt der det står: *Finner departementet at reguleringsplan som er sluttbehandlet i kommunen strider mot nasjonale interesser, fylkesplan eller arealdelen av kommuneplanen, kan det - etter at kommunen er gitt høve til å uttale seg - av eget tiltak oppheve planen eller gjøre de endringer som finnes påkrevd. Departementets***

endringer må ikke medføre at planen endres i hovedtrekkene. Og med bakgrunn i denne loven å vurdere vedtaksendring i forhold til de nedenfor nevnte krav.

- **Området vest for moloen og gammel strandlinje innenfor eksisterende moloen tas ut av reguleringsplanen**
- **Subsidiært: området vest for eksisterende molo tas ut av reguleringsplanen**

I alle våre møter og i all kommunikasjon mellom Verdal kommune, Fylkesmannen og fylkeskommunen i Nord-Trøndelag, Direktoratet for Naturforvaltning og Miljøverndepartementet har det ligget en felles erkjennelse: **Det hadde ikke blitt gitt tillatelse for å bygge denne moloen i dag.** All den viten som vi i dag besitter om Ørin området, som ikke var tilgjengelig da moloen ble bygget, hadde gjort en slik utbygging til et ikke-tema. Derfor synes vi at det er et aldri så lite paradoks at kommunen nok en gang kan få tillatelse for å bygge ut i gruntvannsområder som har stor internasjonal og nasjonal verneverdi. Vi krever derfor som et minimum for å sikre de internasjonale og nasjonale verneverdiene på Ørin at området vest for eksisterende molo tas ut av reguleringsplanen. (se vedlegg)

Vi er kjent med at Aker Kværner Verdal har signalisert at de kan få behov for en smal utbygging på ca 40 dekar vest for dagens område i forlengelsen av Aker Kværner sin nordgrense (se vedlegg om alternativt areal og vårt forslag til kompromiss). Vi kan godta disse planene da de i liten grad berører de sårbare områdene vest for moloen, men vi kan ikke godta at kommunen bruker Aker Kværner sine planer som en brekkstang for å få fylle opp 120 dekar vest for moloen.

Hilsen

Inge Hafstad
leder NOF-NT

Halvor Sørhuus
nestleder NOF-NT

Per Flatberg
Naturvernforbundet

Stian Stensland (sign)
Verdal Naturforum

2 vedlegg

Kopi: Norsk Ornitologisk Forening (sentralt)
Miljøverndepartementet
Direktoratet for Naturforvaltning
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag